

Transhumanisme – hvad er det?

Det er ikke blot naturen, der er objekt for menneskets teknologiske indgreb. Også menneskekroppen er blevet et objekt for teknologien. Lægevidenskaben har i årtusinder søgt at helbrede, dvs. reparere på det menneskelige. Men med den videnskabelige og teknologiske udvikling er det blevet muligt ikke blot at reparere, men også at *forbedre* det menneskelige.

Det gælder vores krop såvel som vores forstand og psyke. Vi kan koble mekanisk og elektronisk teknologi på vores krop eller endog integrere – indoperere – disse elementer i kroppen. F.eks. kan læger koble hjernens og centralnervesystemets bioelektriske signaler til computere og robotdele, der enten befinder sig uden for kroppen eller er indopereret i den. Der kan være tale om såkaldte neuromotoriske proteser, dvs. proteser til handicappede, der kan bevæges ved tankens kraft.

Det er også muligt at udvikle teknologier, der kan udvide og forstærke det menneskelige sansesapparat og intellekt. Bl.a. kan det tænkes, at udviklingen af neuromotoriske proteser kan føre til udviklingen af større kropsstyrke eller en 'tredje arm', altså en anden anatomi. Udviklingen af kunstigt syn kan føre til udviklingen af et forstærket syn – eller andre måder at se på.

Vi kan således forestille os, at alle naturlige menneskelige egenskaber kan forbedres og udvides. Det gælder vores sanser og kræfter såvel som vores intelligens og følelsesregister. F.eks. kan integreringen af digital, elektronisk teknologi i menneskehjernen tænkes at føre til udvidet hukommelse samt bedre analyse- og forståelsesevner.

Medicinering af personer med psykiske lidelser samt euforiserende stoffer viser, at det også er muligt at ændre på menneskets psyke. De medicinske muligheder synes at være særdeles mangfoldige. Det viser f.eks. cykelsportens problemer med doping. Men også genterapi er en mulighed; og så snart det drejer sig om forbedringer af menneskets stamceller, vil det indebære forandringer, der går i arv til de næste generationer. Genterapi på stamceller vil altså føre til uigenkaldelige forandringer.

Sidst, men ikke mindst er der naturligvis muligheden for at modvirke aldringsprocessen, dvs. livsforlængelse, eller ultimativt: den endelige udsættelse af døden som afslutning på menneskelivet.

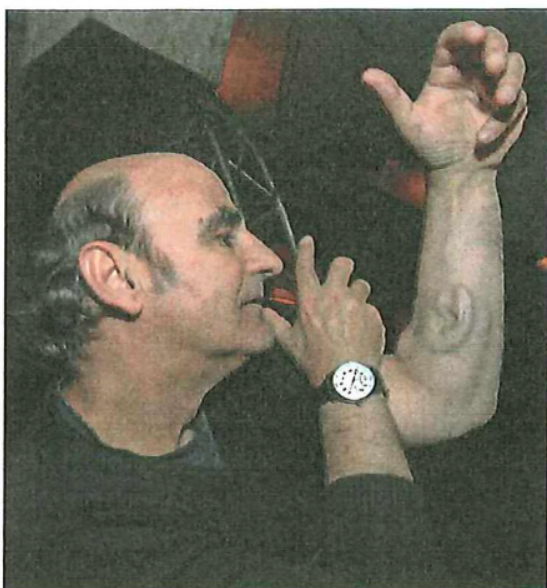

Den sydafrikanske løber Oscar Pistorius – også kendt som „Blade Runner“, fordi han løber på benproteser formet som klinger. Der er ikke langt fra reparation af menneskekroppen til forbedring. F.eks. er det muligt at forestille sig, at en protese er stærkere, mere præcis og reagerer hurtigere end den arm eller det ben, en amputeret er født med – eller eksempelvis de „blades“, en handicappet atlet løber på. – Hvordan skal vi forholde os til det?

Det naturlige og det kunstige

Skeptikere indvender ofte, at det er unaturligt at udvide og forbedre det menneskelige; det er unaturligt at ændre på f.eks. vores intelligens og psyke. Menneskets natur er at leve – og dø – med de vilkår, som det nu engang er givet.

Denne indvending kaldes også *naturlighedsargumentet*: Hvad der er naturligt, anses for at have en særlig værdi, i modsætning til det unaturlige, eller kunstige, som ikke anses for efterstræbelsesværdigt. Argumentet knytter sig til spørgsmålet om, hvad der er naturligt, og hvad der er kunstigt. – Er det overhovedet muligt at afgøre, hvad der er naturligt, og hvad der er kunstigt? Og hvis det er, hvad skulle således være det naturlige for mennesket? Hvis vi

Fleere kunstnere har eksperimenteret med transhumanistiske elementer i deres værker. Bl.a. tematiserer den cyprisk-australske performancekunstner **Stelarc** (Stelios Arkadiou) ofte menneskets 'forældede' krop – og afsøger i sin kunst muligheden for at udvikle kroppen som *interface*. Stelarc's kunst omfatter ofte en integration af elektronik, maskindele og bioteknologi i hans krop. Her er han afbildet med det celle-kultiverede øre, han i 2007 fik indopereret i sin venstre underarm.

overskrider vores naturgivne vilkår, hvorfor skulle det så være forkert?

Det er ikke givet, at mennesket er så naturligt, i betydningen oprindeligt, som mange synes at mene. Vi har i de fleste tilfælde allerede omskabt det skabte. Spørgsmålet om, hvad det naturlige menneske er, er derfor også blevet sværere at besvare: Tænk blot på kunstig befrugtning og skønhedsoperationer, som er blevet mere almindelige og dermed til en vis grad *naturaliseret*. Også vores levealder er væsentligt forøget: Vi lever længere, i hvert fald i den vestlige verden, på grund af lægevidenskaben og vores generelle levestandard, f.eks. vores kost og hygiejne.

Forstandsmæssigt er vi også et produkt af kultur snarere end natur: Vores normer og værdier – og f.eks. vores personlighed, seksualitet og udseende – er præget af den kultur, vi lever i og er et resultat af. „Hvorfor så ikke tage skridtet videre – og modificere det menneskelige?“, lyder opfordringen fra de såkaldte transhumanister.

Naturlighedsargumenter: Argumenter, som afviser noget med den begrundelse, at det er unaturligt – eller begrundes det med, at det er naturligt. Det følgende udsagn er et eksempel på et naturlighedsargument: „Den naturlige undfangelse kan kun ske i det seksuelle samkvem mellem mænd og kvinder. Derfor bør homoseksuelle ikke få børn sammen“.

Hvad er transhumanisme?

Transhumanisterne mener, at vi skal benytte os af de videnskabelige og teknologiske muligheder for at ændre på de vilkår, som er givet mennesket. De ønsker at modvirke aldring samt udvide og forbedre vores forstandsmæssige, fysiske og psykiske evner. Transhumanismen i dens yderste konsekvens, dens radikale utopi, kan siges at være det digitaliserede menneske. Vi skal forestille os et menneske, der er uafhængigt af menneskekroppen, idet det er blevet muligt at overføre, hvad mennesket betegner som sit „selv”, til eksempelvis en computer eller en robot. Dette ville være en fuldstændig overskridelse af vores kropslige begrænsninger.

Transhumanismen er en normativ teori; nogle ville måske betegne den som en ideologi. Transhumanisterne beskriver de videnskabelige og teknologiske muligheder for at modificere mennesket, men eftersom disse muligheder menes at forbedre mennesket, er den normative vurdering implicit: Det, at vi har mulighed for at forbedre det menneskelige, må nødvendigvis indebære, at vi også *bør* gøre det.

Opgave:

1. Hvad er transhumanisme? Forklar begrebet.
2. Diskuter i gruppen, hvilke holdninger kan man have til transhumanisme? Forsøg at opstille nogle argumenter for og i mod.